

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

8 november 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gevoerde gelijkekansenbeleid voor mannen en vrouwen
Met redenen omklede motie

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aanmoedigingspremies in het kader van het tijdskrediet
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over schuldbemiddeling

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 8 november 2001

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.15 uur.*

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gevoerde gelijkekansenbeleid voor mannen en vrouwen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gevoerde gelijkekansenbeleid voor mannen en vrouwen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de titel van deze interpellatie is correct geformuleerd. Het gaat immers niet over het totale gelijkekansenbeleid, maar vooral over het tot nu toe gevoerde gelijkekansenbeleid.

Mevrouw de minister, u bent als minister van Gelijkekansenbeleid al het langst in dienst in die bevoegdheid. Het moment lijkt me geschikt om eens een vergelijking te maken en bedenkingen te formuleren. Immers, op het gebied van gelijke kansen voor mannen en vrouwen is er in Vlaanderen de voorbije jaren niet veel gebeurd.

Drie decreten schragen het gelijkekansenbeleid in Vlaanderen, waaronder het Pekingdecreet, dat een van de beste decreten is. Het garandeert een mainstreambeleid en zet alle ministers onder druk. Gelijke kansen wordt in dit decreet beschouwd als een horizontale aangelegenheid, die ook als dusdanig moet worden benaderd. Ik beschouw dat als een stok achter de deur, zeker omdat er ook een Pekingrapport is.

Mevrouw de minister, volgens het decreet moet jaarlijks eind september een rapport worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. U hebt dat rapport al in de regering besproken, maar het moest al eind september aan het Vlaams Parlement zijn voorgelegd. De reden van deze bepaling is dat we het rapport aldus bij het begin van het parlementair jaar onmiddellijk kunnen bespreken, zodat er bij de begroting op alle mogelijke vlakken rekening mee kan worden gehouden. Toch is dat nu nog niet gebeurd.

Vorig jaar heb ik daar ook al op moeten aandringen. Toen bleek het rapport toevallig net onderweg te zijn. Het is geen goede gewoonte dat we daarop moeten aandringen. Wat in het decreet staat, moet worden uitgevoerd. Als dat niet meer gewenst is, dan moet het decreet maar worden aangepast.

Er is ook voorzien in een verplicht jaarverslag dat een overzicht moet geven van de samenstelling van de adviesorganen. Ook dat hebben we nog niet ontvangen. U hebt er nog een maand de tijd voor, maar ik vrees dat het er niet zo snel zal komen.

Nochtans is dat verslag belangrijk. We hebben in de decreten bepaald dat meer mannen en vrouwen aan de besluitvorming moeten deelnemen, en dus in bestuurs- en adviesorganen moeten zetelen. Het is dan ook belangrijk dat we voortdurend de stand van zaken kennen, zodat we een en ander bijtijds kunnen bijsturen. Immers, als er een verandering op til is in een of ander adviesorgaan, dan moeten we weten of het nodig is druk uit te oefenen. Vaak komt die druk al van twee kanten, enerzijds op de mensen die de beslissing moeten nemen, en anderzijds van onderuit van de kandidaten.

De Pluspuntbank is een heel goede instelling waar geïnteresseerden voor een bepaald mandaat worden samengebracht en waar een selectie wordt uitgevoerd, zodat de samenstelling van de adviesorganen voor een deel wordt geobjectiveerd. We heb-

Van Cleuvenbergen

ben dit decreet destijds bij de bespreking ook beschouwd als een hefboom om de samenstelling van adviesraden doorzichtiger te maken.

Het laatste rapport over adviesorganen dateert van mei 2000 en behandelt de periode tot december 1999. Dat is bijna anderhalf jaar geleden, zodat we geen beeld meer hebben van de stand van zaken.

Mevrouw de minister, van uw begroting is in juni 1 miljoen frank afgegaan voor de aanwerving van extra personeel voor de Pluspuntbank. Een van de knelpunten bleek immers dat er niet genoeg medewerkers waren. Die Pluspuntbank zou eigenlijk ook toegankelijk moeten zijn voor het parlement. Niet nominatief, want dan hebben we met privacy te maken, maar er kan naamloos worden aangegeven welk profiel de kandidaten hebben en welke belangstelling ze hebben geuit.

Bij de eerste evaluatie naar aanleiding van de begroting van 2000 zeiden de mensen van de Cel Gelijke Kansen dat ze geen reclame meer durfden maken voor de Pluspuntbank. Ze konden namelijk de mensen die zich hadden opgegeven, niets aanbieden, wat uiteraard tot frustraties leidde en de werking in het gedrang bracht. Dat is een hiaat.

Daarnaast is er het decreet dat bepaalt dat adviesorganen en beheersorganen vanaf 1 januari 2000 aangepast moesten zijn. We hebben dat decreet gewijzigd, zodat het vanaf 1 januari 2002 van toepassing zal zijn. Dat is binnen een maand. Ik geloof echter niet dat het haalbaar is om het tegen die tijd nog te realiseren. We hebben niet eens een beeld van de bestaande adviesorganen en hun samenstelling.

Ik heb trouwens vastgesteld dat deze regering er bij de samenstelling van nieuwe beheersorganen, maar ook bij de aanstelling van andere beslissende personen, niet veel aandacht aan besteedt. Een voorbeeld is de aanstelling van de regeringscommissarissen. Dat heeft niet rechtstreeks met de letter van het decreet te maken, maar wel met de geest ervan.

In januari 2001 stelde ik de minister-president een vraag over alle regeringscommissarissen en gemachtigden van Financiën bij VZW's en Vlaamse Openbare Instellingen die door de regering waren aangesteld. Het waren overwegend mannen. Ik stelde dat de regering een beroep zou kunnen doen op de Pluspuntbank, maar het antwoord luidde eenvoudig neen. Mijn suggestie werd niet eens

overwogen. Het moet weliswaar niet volgens de letter van het decreet, maar het wijst toch op een mentaliteit.

Elke keer als ik vragen stel over zulke problemen, kom ik in een pingpongspel terecht. Het is nooit duidelijk aan wie de vraag gesteld moet worden, en wie ze uiteindelijk zal beantwoorden. Als de bevoegde minister er geen zin in heeft, word ik naar u gestuurd. De vraag aan de minister-president heb ik gesteld op 11 januari 2001. Ik heb van hemzelf een antwoord ontvangen op 19 oktober. Ook in de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden heb ik er een vraag over ingediend. Het was een schriftelijke vraag, die werd omgezet in een vraag om uitleg. Ik heb er echter nog steeds geen antwoord op. Blijkbaar worden deze vragen niet belangrijk gevonden.

Op dit ogenblik is sensibilisatie van vrouwen om in het beleid meer verantwoordelijkheden op te nemen onbestaande. Tijdens besprekingen naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen, hebben we gesteld dat vrouwen permanent gesteund moeten worden. We ontvangen signalen dat de LEER niet goed werkt. Misschien is het te ingewikkeld voor het werkveld, of hebben de bevoegde schepenen er te weinig belangstelling voor. Als vrouwen die in de politiek zijn gestapt of op een lijst hebben gestaan, worden losgelaten, dan haken ze al gauw af. Ze zijn immers resultaatgerichter dan mannen.

Mevrouw de minister, daartegenover staat uw beleidsbrief waarin u verklaarde: 'Niet aanwezig zijn op het besluitvormingsniveau zorgt ervoor dat noden en behoeften van een groot deel van de bevolking niet rechtstreeks worden meegenomen in de besluitvorming en er een voortdurend correctiebeleid moet worden gevoerd.'

Het wegwerken van de ondervertegenwoordiging van vrouwen is dus een van de beleidsprioriteiten van deze regering. U hebt vroeger ook verklaard dat 'gelijke kansen voor iedereen een basiswaarde is in de democratie, en dat opbouwende oplossingen gezocht moeten worden om gelijkheid en gelijkwaardigheid te garanderen.' Over de quotadecreten hebben we al eerder gediscussieerd. Ik heb toen al mijn bezorgdheid geuit.

Mevrouw de minister, ik heb me in deze interpellatie uitdrukkelijk beperkt tot het aspect stimuleren van vrouwen in verantwoordelijke posities. Ik zou het ook kunnen hebben over de maatregelen voor de tewerkstelling van vrouwen. Daarvoor word ik echter telkens verwezen naar minister Landuyt

Van Cleuvenbergen

omdat er Europese fondsen voor zijn. Het is goed dat die er zijn, maar het is heel moeilijk om zo'n totaalbeleid te voeren. Ik zal minister Landuyt die vragen stellen, maar hopelijk krijg ik dan niet te horen dat het uw bevoegdheid is.

Dit heb ik bijvoorbeeld ervaren met de vraag over functieprofielen. Toen zei u dat niet u, maar de federale minister en de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, toen nog de heer Sauwens, bevoegd waren. Minister Van Grembergen zegt nu dat dit helemaal geen Vlaamse bevoegdheid is en dat dit punt alleen op een interministeriële conferentie kan worden aangekaart. Het zou vooral een bevoegdheid van de minister van Gelijke Kansen zijn. Ik vraag me af wie waarmee bezig is. Ik stel vast dat u in ieder geval coördinerend minister bent. Om die reden tracht ik de algemene vragen aan u te stellen en de meer specifieke aan de desbetreffende minister.

Mevrouw de minister, hoe verloopt het gelijkekansenbeleid voor mannen en vrouwen in het algemeen en hoe staat het met de aangehaalde pijnpunten, namelijk de vertegenwoordiging van vrouwen in maatschappelijk belangrijke functies ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ben speciaal naar hier gekomen omdat ik zag dat over gelijkheid en gelijkwaardigheid in de participatie aan de besluitvorming zou worden gesproken. Ik wens mij niet apart op te stellen, noch in functie van het meerderheid-oppositiespel. In die termen wil ik hier niet spreken.

In het openbaar bestuur moet de volgende vraag worden gesteld : hoe kan men op de beste manier tot goede beslissingen komen, of liever tot de beste beslissingen voor de bestuurden ? De vrouwen moeten hierin hun plaats krijgen, zeker in de reeds uitgebalanceerde wettelijke structuren. Ik stel me niet politiek, maar op bestuurskundig vlak op. In het beoefenen van de parlementaire democratie loopt ons land en ook Vlaanderen als deelstaat niet voorop. Sommige ons omringende landen doen het zeker beter. We moeten ons dubbel inspannen. Ik sta honderd procent achter het principe van gelijkheid en gelijkwaardigheid en participatie in de besluitvorming. Ik zeg niet dat de minister verkeerd of onvolledig heeft gehandeld, dit principe verdeel ik vanuit een gevoel van rechtvaardigheid.

Een van onze streefdoelen bestaat erin het openbaar bestuur te verfijnen om op die manier tot een modern openbaar bestuur en beleid te komen. Dit is mogelijk als we een optimale participatie van de bestuurden kunnen realiseren. Bijgevolg moeten niet alleen vrouwen, maar ook alle andere burgers participeren. Onze dialoog moet een ondersteuning en een aanmoediging zijn, meer nog een bewustworden van wat mevrouw Van Cleuvenbergen zegt. Zij is evenwel geen eigenaar van dit ideeëngoed : de meesten denken er zo over. Zelf ben ik er reeds decennialang van overtuigd. Het zou me verheugen dat er meer participatie van vrouwen in adviesorganen werd gerealiseerd, maar het zou goed zijn mocht dit ook in de besluitvorming zo zijn. Dat is nog belangrijker. Dit aandachtspunt geldt voor alle ministers en parlementsleden.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik dank de interpellanten voor hun uiteenzettingen. Wij verschillen niet fundamenteel van visie. Iederen is er wel van overtuigd dat vrouwen meer moeten participeren, zeker als het om verantwoordelijke niveaus gaat.

De decreten die door het Vlaams Parlement werden goedgekeurd, zijn een hefboom voor het beleid en beogen een betere participatie. Deze decreten bieden de minister een aantal instrumenten om op het terrein vooruitgang te boeken. In tegenstelling tot wat mevrouw Van Cleuvenbergen zegt, denk ik deze instrumenten wel degelijk goed te benutten. Als minister bevoegd voor Gelijke Kansen sta ik nog steeds achter de verklaringen waarnaar verwezen wordt.

Het Pekingrapport 2000-2001 werd op 12 oktober 2001 door de Vlaamse regering goedgekeurd en werd vervolgens volgens de gebruikelijke procedures aan het Vlaams Parlement bezorgd. Ik dacht dat dit reeds als officieel stuk in het parlement was aangekomen, maar ik zal dit zeker laten nakijken. De uitgave van het Pekingrapport in september is inderdaad een pijnpunt, in die zin dat de datum 30 september nogal ongelukkig gekozen is. De verzameling van de nodige informatie voor het jaarlijkse verslag moet ingevolge die vooropgestelde datum steeds tijdens het reces en de vakantieperiode gebeuren. Dit is bij het opmaken van de begroting een heel moeilijke periode. Het gaat immers om een inclusief rapport, waarvoor niet alleen informatie van de administratie Welzijn of Gelijke Kansen moet worden gemobiliseerd, maar van alle administraties om op die manier tot een kwalitatief en doorzichtig werkstuk te komen. Vorig jaar werd

Vogels

het rapport op 12 oktober ingediend. Dit was een mooi resultaat omdat het samenviel met het begin van de commissiebesprekingen.

Het laatste verplichte jaarverslag over de samenstelling van de adviesorganen dateert van mei 2000. Daarna werd besloten dit verslag op te nemen in het jaarlijks Pekingrapport aan de Vlaamse regering. Het verslag over de adviesorganen werd in 2001 voor het eerst opgenomen in het Pekingrapport 2000-2001. Het volgende verslag zal dus worden opgenomen in het Pekingrapport.

De werving van een voltijdse kracht voor de uitbouw van de Pluspuntbank was voor de administratie Gelijke Kansen, die op dit ogenblik onderbemand is, een voorwaarde om de naleving van het decreet op te kunnen volgen. Met het huidige personeelsbestand kan er geen dynamische Pluspuntbank worden uitgebouwd. Dit is een van de redenen waarom wij een deel van het geld naar de bestaansmiddelen hebben overgeheveld. Op die manier kan via geëigende procedures iemand voor de Pluspuntbank worden aangeworven. Deze werving zit momenteel in de pijplijn, maar is nog niet helemaal rond. De indiensttreding is voorzien voor half januari.

In juli is de begrotingscontrole afgewerkt, zodat de middelen konden worden overgeheveld. Het zal nog tot half januari duren vooraleer er effectief een personeelslid aan de slag gaat. Op dat ogenblik zal de uitbouw van de Pluspuntbank en het gebruik ervan eindelijk realiteit worden. In het hoofdstuk over de adviesorganen van het volgende Pekingrapport zal daarvan de weerslag te vinden zijn.

Dit jaar zijn er acties ondernomen. De VUB heeft een sensibiliserend onderzoek uitgevoerd. De resultaten zullen begin 2002 worden bekendgemaakt. Bij raden van bestuur is met een sensibiliserende vragenlijst gepeild naar de redenen waarom er zo weinig vrouwen deelnemen aan hun werking, en hoe het komt dat men geen vrouwen vindt om dat te doen. Van zodra de werknemer van de Pluspuntbank actief wordt en dit onderzoek een aantal pijnpunten heeft gelokaliseerd, zullen we vooruitgang boeken.

In uw lijst zit ook een vraag over de projectsubsidiering. Die projectsubsidiering is opgenomen in de Subsidiegids voor gelijke kansen. Als ik me niet vergis, hebt u in het verleden gezegd dat dit een vorm van goed bestuur is. De Subsidiegids is ondertussen verfijnd; hij blijft het ideale instrument

om gelijkekansenprojecten uit te bouwen. De sector zelf reageert daar niet negatief op, wel integraal.

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid gebeurt met behulp van decretale hefboomen om vrouwen meer te laten participeren. Gelijkekansenbeleid is ook een vorm van inclusief beleid dat een mentaliteitswijziging beoogt. Dat laatste is een permanente bekommernis.

In het kader van de gemeenteraadsverkiezingen werd in december 1999 het Campagneteam opgericht. Dit team is samengesteld uit vertegenwoordigers van het lokale gelijkekansenbeleid, de politieke vrouwengroepen, de vrouwenorganisaties, enzovoorts. Het team ondernam verschillende acties rond de gemeenteraadsverkiezingen. Een daarvan was de 'Stem Vrouw'-campagne. De resultaten van de campagne liegen er overigens niet om: het aantal verkozen vrouwen stijgt met 7 procent, het aantal burgemeestersmandaten voor vrouwen met 1,5 procent, het aantal schepenenmandaten met 4 procent en dat van gemeenteraadsleden met 8 procent. Het gemiddelde bedraagt 7 procent. Dat is misschien niet veel, maar alle kleine beetjes helpen.

We hebben altijd gezegd dat verkozen vrouwen moeten worden vertroeteld. We moeten ze koesteren en ervoor zorgen dat ze niet afhaken. Ze moeten ook aan de volgende verkiezingen deelnemen, en op dat ogenblik kunnen ze dan op basis van hun ervaring betere plaatsen opeisen. Er hebben al twee ontmoetingen met de schepenen voor het gelijkekansenbeleid plaatsgevonden. We werken aan projecten om verkozen vrouwen te ondersteunen. De participatie van vrouwen aan de besluitvorming is een belangrijke voorwaarde om de gelijke kansen te blijven bevorderen.

Vrouwen moeten op gemeentelijk niveau worden samengebracht. Ze moeten voorstellen uitwerken om verkozen vrouwen te ondersteunen bij het wijzigen van vergaderuren, bij de organisatie van kinderopvang, enzovoorts. De LEER is daartoe een instrument. De deelname van vrouwen aan de besluitvorming is een belangrijke voorwaarde om het gelijkekansenbeleid vorm te geven. Dat is dan ook één van de prioriteiten van mijn beleid.

Gelijkekansenbeleid is een inclusief beleid. Ook als minister van Gezondheid vind ik het belangrijk om daar aandacht voor te vragen. In dat verband wil ik wijzen op het voor vrouwen erg belangrijke borstkankerscreeningprogramma. Op dit ogenblik wordt dat programma vertaald ten behoeve van migrantenvrouwen. Het is niet zonder reden dat de

Vogels

volgende Vrouwendag in het teken staat van vrouwen en gezondheid. Ik zal er met de federale ministers Vandenbroucke en Aelvoet aan een panelgesprek deelnemen, en ik zal er niet met rode kaken bijzitten. Ik heb de voorbije jaren aandacht gehad voor de problematiek van vrouwen en gezondheid.

De voorbije jaren hebben we veel geïnvesteerd in het zogenaamde combinatiebeleid ten behoeve van gelijke kansen voor vrouwen én mannen. De mannen moeten gelijke kansen krijgen om thuis te blijven om de kinderen op te voeden ; de vrouwen moeten gelijke kansen krijgen om carrière te maken. Mannen en vrouwen moeten zelf kunnen kiezen over de precieze combinatie tussen carrière maken, een gezin uitbouwen, in een relatie investeren en maatschappelijke taken uitvoeren. Daartoe moeten ze over voldoende middelen beschikken.

De tijdscredieten zijn een instrument om enige flexibiliteit en grotere zelfbeschikking van werknemers op de arbeidsmarkt te realiseren. Het gelijkekansenbeleid voor mannen en vrouwen draagt daartoe bij.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, deze interpellatie is ingegeven door een bekommernis die ook deze regering in haar verklaringen deelt. De regering moet het parlement als een partner beschouwen. We zullen een motie indienen en ik ben bereid om over de inhoud te overleggen met vertegenwoordigers van alle andere fracties. Die motie moet positieve bewoordingen bevatten. Het moet gaan om een instrument tot sensibilisering, maar tegelijkertijd ook een beetje om een stok achter de deur.

Het samenbrengen van het Pekingrapport en het overzicht van de adviesorganen is goed. Zo vermijden we de totstandkoming van twee rapporten. Ik vraag me wel af waarom de administraties telkens opnieuw moeten worden aangemaand om rapporten op te stellen waarvan ze weten dat ze tegen een bepaalde datum moeten zijn afgeleverd. De administratie zou alle binnenkomende informatie voortdurend moeten verwerken, zodat die onmiddellijk beschikbaar is. Het decreet vermeldt de datum van eind september ; als die niet haalbaar is, moet het decreet worden gewijzigd. Er is geen excuus voor het feit dat de bespreking binnen de regering pas

gebeurde op 12 oktober. Behandelt het Pekingrapport het gehele jaar 2000, of de eerste jaarhelft ?

Minister Mieke Vogels : Het gaat over de eerste jaarhelft.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik betwijfel sterk of de positieve resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen het gevolg zijn van de sensibiliseringsacties. Weinig mensen waren op de hoogte van de acties.

U hebt gesteld dat elke minister voor zijn of haar bevoegdheden een actieplan moet opstellen. Ik heb dat goed gelezen, en ik heb daarover een schriftelijke vraag gesteld. U antwoordt enkel vanuit uw eigen bevoegdheid inzake gelijkekansenbeleid, hoewel u zelf van alle ministers antwoorden vraagt voor al hun bevoegdheden. Zo vind ik in uw antwoord niets terug over de bevoegdheden inzake gezondheid. Een aantal ministers en administraties – ik weet niet altijd op wie de klemtoon moet liggen – denken vandaag veel meer op basis van een aanpak op basis van alle bevoegdheden. Zo valt het op dat in de administratie Ruimtelijke Ordening een positieve evolutie in die zin aan de gang is. Er gebeurt wat inzake mobiliteit, maar dat komt in het verslag niet aan bod.

Minister Mieke Vogels : De nieuwe directeur-generaal van De Lijn is een vrouw.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Het valt bijvoorbeeld op dat minister Anciaux nog geen enkel actieplan voor cultuur, jeugd, sport of ontwikkelingssamenwerking heeft opgesteld. Hij pakt er gemakkelijk mee uit dat de deelname van vrouwen aan de ontwikkelingssamenwerking een hefboom is, maar dat wordt niet in een actieplan vertaald. Er kan dus veel meer gebeuren. Ik zal dus een motie indienen, en ik verwacht reacties van de andere fracties hierop.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mevrouw de voorzitter, ik wil hier zeker niet de indruk wekken dat de minister tekortschiet. Mijn uiteenzetting is bedoeld als ondersteuning.

Ik heb met plezier gehoord dat mevrouw Van Cleuvenbergen de andere fracties uitnodigt om mee te werken aan de redactie van een motie. Als mijn fractie me toestaat om aan een met redenen omklede motie mee te werken, dan wil ik dat in de eerste plaats een motie van aanmoediging of volledige ondersteuning noemen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Van Cleuvenbergen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aanmoedigingspremies in het kader van het tijdskrediet

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aanmoedigingspremies in het kader van het tijdskrediet.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, deze interpellatie komt net zoals de vorige voort uit dezelfde bekommernis, maar is concreter. Dit vraagstuk moet niet per se aan u worden voorgelegd.

Mevrouw de minister, u werpt zich geregeld op als de behoedster van een goede combinatie van gezin en arbeid, als een verdedigster van het combinatie-model, zodat mensen niet worden verplicht te kiezen tussen gezin en werk. Zoals vroeger al het geval was, heeft ook deze Vlaamse regering een stelsel uitgewerkt van aanmoedigingspremies dat is geënt op het federale systeem van tijdskrediet. Vroeger ging het over loopbaanonderbreking, en dat was een goed ingeburgerd begrip.

Het federale systeem van tijdskrediet heeft positieve aspecten, maar ik hoor toch ook veel kritiek. Die kritiek heeft betrekking op de grote onduidelijkheid. De overgangsregeling was een flop. Mensen met een loopbaanonderbreking moesten voor 15 september een nieuwe aanvraag of een verlenging indienen om te kunnen blijven gebruikmaken van het oude systeem. Het nieuwe systeem is onder de mooie benaming 'tijdskrediet' gelanceerd. Bij de voorwaarden om van het systeem gebruik te kun-

nen maken, zijn er echter enkele nieuwe. Ze maken het minder evident om ervan te kunnen genieten. Zo is een voorafgaande tewerkstelling vereist. Verder is het recht op krediet beperkt tot één jaar, en dat kan enkel via een CAO worden uitgebreid tot vijf jaar. De loopbaan kon men gedurende vijf jaar onderbreken.

Iedereen heeft de cijfers in de pers gelezen, en als ze niet juist zijn, moet u ze corrigeren. Slechts 20 percent van de bedrijven wil een uitbreiding tot vijf jaar ; 14 percent tot drie jaar en 10 percent tot twee jaar. Volgens de Bond van Grote en Jonge Gezinnen wil 56 percent van de bedrijven zich strikt houden aan de wettelijke bepalingen. Vroeger konden men vijf jaar voltijds en vijf jaar halftijds loopbaanonderbreking nemen. In veel gevallen wordt dit recht beperkt tot één of hooguit enkele jaren. De sociale partners en de BGJG hebben de bedrijven opgeroepen om daar positiever op te reageren. Ik stel vast dat het overheidskader wel erg beperkende gevolgen heeft.

Er zijn dus vragen en opmerkingen over het systeem van tijdskrediet waarvan u toch de pleitbezorger bent. Op dit federale systeem is een systeem van Vlaamse aanmoedigingspremies geënt. Vlaanderen betaalt bovenop de federale vergoeding een goede 6.000 frank voor een voltijdse onderbreking, 4.000 frank voor een halftijdse onderbreking en 2.000 frank voor 50-plussers. Maar ook in dat geval moeten er eerst sectorale of ondernemings-CAO's zijn afgesloten waarin het akkoord wordt gegeven met het Vlaamse systeem van aanmoedigingspremies. Dat heeft tot gevolg dat het allemaal ingewikkeld wordt. Het gaat om een aanvullende regeling bij de bestaande stelsels van ouderschapsverlof, zorgkrediet voor palliatieve zorg en zorg voor zwaar zieke familieleden. De regeling geldt niet voor alle vormen van zorgkrediet en evenmin voor sommige opleidingen. Als ik me vergis, moet u het zeggen. Het is evenmin duidelijk hoe de regeling er voor KMO's uit ziet.

De regeling zou moeten ingaan op 1 januari 2002. Het gaat om een ongelooflijk ingewikkelde regeling. Dat is jammer. Ooit heb ik samen met u hierover aan een debat deelgenomen. Toen heb ik gepleit voor een soepeler, eenvoudiger en doorzichtiger systeem. Ik herinner me dat u toen mijn mening deelde. U vond dat de mensen meer mogelijkheden moesten krijgen om op maat minder of meer te kunnen werken. We hebben immers allemaal graag dat mensen wat minder kunnen werken, maar ook dat ze nadien weer meer kunnen werken als dat beter met hun situatie overeenstemt.

Becq

Ik ben er niet zo zeker van dat de regeling nu gezinsvriendelijker is dan voorheen, of dat ze nu meer gericht is op het bedrijfsleven en op de mogelijkheden van de werknemers. Nochtans was dat de bedoeling. Het maatpak zou wat nauwsluitender gemaakt worden, maar ik heb veeleer de indruk dat het nu een confectiepak is dat niet altijd goed past.

Ik heb een aantal vragen om concrete gegevens. Is er nu een duidelijke overzichtelijke regeling van de diverse stelsels, de voorwaarden voor de aanmoedigingspremies, en de verplichtingen waaraan de bedrijven en de sectoren moeten voldoen? Is de informatie overzichtelijk en beschikbaar voor mensen die er een beroep op willen doen? Naar verluidt geven de vakbonden informatieavonden om vragen te beantwoorden.

Hoeveel sectoren en bedrijven sloten CAO's af over de uitbreiding van het recht op tijdskrediet? De Bond heeft cijfergegevens gepubliceerd. Met het aantal bedrijven weten we echter nog niet om hoeveel werknemers het gaat. Kunt u zeggen voor hoeveel werknemers de CAO's werden uitgebreid, zowel in functie van de federale regeling van tijdskrediet, als in functie van de Vlaamse aanmoedigingspremies?

Beantwoorden dit nieuwe stelsel en de bijbehorende aanmoedigingspremies meer aan de behoeften van de individuele werknemers? Bij deze vraag is het ook van belang dat gestart wordt met slechts een jaar, en dat de voorwaarden strikter zijn. Zo moet iemand telkens weer een jaar gewerkt hebben, vooraleer een recht te kunnen laten gelden, ook als hij of zij van bedrijf verandert. Dat schept voor veel werknemers problemen. De overgangsregeling is bovendien onduidelijk.

Zullen mannen nu sneller geneigd zijn om minder te werken en tijdskrediet op te nemen? We hebben daar vroeger onderzoek naar gedaan. Een mogelijkheid om de loopbaanonderbreking te verbeteren was het afschaffen van de vervangingsplicht. Dat is nu gebeurd. Een andere mogelijkheid was een lager minimum van te nemen dagen. De norm is nu minimaal drie maanden, en zes voor de onderbreking met een vijfde. Mannen zouden gemakkelijker instappen als kleinere tijdseenheden mogelijk zouden zijn. Daar is in het geheel niet aan tegemoet gekomen. Welke maatregelen acht u mogelijk om dit te realiseren?

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik werk momenteel aan een gelijkaardige vraag. Ik zou ze echter aan minister Landuyt hebben gesteld, omdat een en ander ook met tewerkstelling te maken heeft.

Mevrouw de minister, ik steun de vraag van mevrouw Becq. Vorig jaar kwam u met heel zinvolle en belangrijke uitgangspunten. Voor de gewone werknemer wordt het echter erg moeilijk te begrijpen waarover het gaat. We zijn ook afhankelijk van de moeilijke puzzel die op federaal niveau omtrent deze materie wordt gelegd. De federale overheid is er nog niet uit of meer dan 5 percent van de werknemers van een bedrijf tegelijkertijd in loopbaanonderbreking kan gaan. Wordt hierover overlegd met de federale overheid? Wordt Vlaanderen erbij betrokken, zodat het zijn systemen daaraan kan aanpassen?

Ik hoor ook dat in werkregelingen in bedrijven vaak wordt afgesproken dat het kaderpersoneel van de regeling wordt uitgesloten, omdat het onmisbaar is. De lagere werknemers kunnen wel van de maatregel gebruikmaken. Kunnen we zulke verschillen wegnemen?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, dit is inderdaad een interpellatie over een materie die geprangd zit tussen het federale en het Vlaamse niveau. Ze behoort vooral tot de bevoegdheden van minister Landuyt. Zelf heb ik er slechts zijdelings mee te maken. Ik probeer echter toch enkele antwoorden te geven.

De overstap van het systeem van loopbaanonderbreking naar het tijdskrediet is meer dan een naamsverandering. We hebben geprobeerd een nieuwe filosofie ingang te doen vinden in het Vlaams interprofessioneel akkoord. We zijn afgestapt van betuttelende systemen waarin tot in de puntjes werd bepaald wanneer iemand zijn of haar loopbaan mocht onderbreken en om welke redenen dat kon, en waarin nog bijkomende bezwaren de voorwaarden waren gesteld, zoals vervangende tewerkstelling.

Het tijdskrediet moet een flexibel instrument van de werknemers worden, waarmee ze tijdens hun loopbaan kredieten kunnen opbouwen. In het begin van hun loopbaan kunnen werknemers vol-

Vogels

tijds of zelfs meer werken, en zo kredieten opbouwen die ze kunnen gebruiken op het moment dat ze willen investeren in kinderen, in relaties, of in verzorging. Zo kan een carrière modulair worden opgebouwd. Het stemde me dan ook zeer tevreden dat na het Vlaams interprofessioneel akkoord eerst in de federale onderhandelingen en later ook in de Vesoc-onderhandelingen van het concept loopbaanonderbreking werd afgestapt en stilaan werd geëvolueerd naar het tijdskrediet.

Ik ben het echter eens met mevrouw Becq dat we er tot op heden niet in geslaagd zijn het systeem eenvoudiger te maken. Bij analyse blijken wel een aantal elementen van de filosofie achter het tijdskrediet in de huidige regeling te zitten, maar voor de man en de vrouw in de straat is het er niet duidelijker of eenvoudiger op geworden.

Daar zijn niet alleen politici voor verantwoordelijk ; over zo'n materie wordt onderhandeld met de sociale partners. Zowel de politici als de sociale partners hebben een bepaald denkpatroon. Het is niet zo gemakkelijk om naar een andere manier van denken over te schakelen en de autonomie van de werknemer zomaar te vergroten. Het heeft immers gevolgen voor de arbeidsorganisatie van het bedrijf. Als die niet op een moderne leest geschoeid is, dan zijn die tijdskredieten voor de werkgevers een bedreiging. Ook voor de werknemers is het niet altijd gemakkelijk om de zekere paden te verlaten. We zijn aan tafel gegaan met het grote idee van tijdskrediet, maar we zijn er niet in geslaagd om het strakke denken in termen van gereglementeerde loopbaanonderbreking te verlaten.

Het systeem van Vlaamse premies is vrij eenvoudig. Er bestaat een algemene regeling die op iedereen van toepassing is, behalve op wie onder de social-profitsector valt. Dat is de enige regeling waarvoor ik als minister verantwoordelijk ben, maar ook die heeft een overlapping met het algemene systeem, waarvoor minister Landuyt verantwoordelijk is.

Er bestaat op dit moment nog geen duidelijke en overzichtelijke regeling van de diverse stelsels, de voorwaarden voor de aanmoedigingspremie en de verplichtingen waaraan bedrijven en sectoren moeten voldoen. Er is weliswaar informatie, maar er bestaat geen helder overzicht voor de werknemers over hoe het nu precies in elkaar zit. Dat bestaat wel voor de social-profitsector. Reeds kort na het sociaal akkoord werd een brochure uitgegeven met een overzicht van de mogelijkheden van tijdskre-

diet in de social-profitsector die bepaald zijn in het Vlaams interprofessioneel akkoord. Ik zal u deze brochure bezorgen.

Momenteel wordt de Vlaamse social-profitregeling herschreven om ze aan te passen aan de federale bepalingen, om anomalieën weg te werken en om het opleidingskrediet in te voeren. Dit gebeurt in nauw overleg met de sociale partners. Fundamenteel verandert er echter niets. Alle mogelijkheden zoals zorgkrediet, loopbaankrediet, opleidingskrediet en landingsbanen, blijven bestaan. Ook aan de hoogte van de premie die wordt bepaald in het Vlaams interprofessioneel akkoord wordt niet geraakt.

U vroeg ook hoeveel sectoren en bedrijven CAO's afsloten over een uitbreiding van het recht op tijdskrediet. Voor het federale systeem, dat de grondslag vormt, wordt in artikel 26 van de wet van 10 augustus 2001 bepaald : 'Elk jaar, en voor de eerste keer in december 2002, maakt de Nationale Arbeidsraad een globale evaluatie van de toepassing van dit hoofdstuk. Deze evaluatie slaat onder meer op het gebruik van het tijdskrediet, de loopbaanvermindering en de verminderingen van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking naargelang de grootte van de ondernemingen ; het gebruik van de mogelijkheid het recht op tijdskrediet bij collectieve arbeidsovereenkomsten te verlengen tot maximaal 5 jaar ; het gebruik van de mogelijkheid om de drempel van 5 percent zoals bedoeld in artikel 15 paragraaf 1 van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst nummer 77 van 14 februari 2001 te wijzigen ; het gebruik van de mogelijkheid tot uitstel en intrekking van het tijdskrediet, de loopbaanvermindering en de vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking. Deze evaluatie wordt meegedeeld aan de minister die werkgelegenheid onder zijn bevoegdheden heeft, die daarover de ministerraad inlicht. De evaluatie wordt overgezonden aan de federale Wetgevende Kamers.'

Er is dus heel precies gedefinieerd welke informatie moet worden toegeleverd. Echter pas in september 2002 zal de Nationale Arbeidsraad het rapport krijgen, en een beeld hebben van wie welke tijdskredieten gebruikt en in welke sectoren welke specifieke voorwaarden gelden en respectievelijk 1, 2, 3, 4 of 5 jaar kan worden genomen. Op dit moment hebben we daar dus helemaal geen beeld van. Misschien kan de federale overheid er al wel meer informatie over geven.

Vogels

Voor het Vlaamse social-profitsysteem wordt momenteel een inventaris gemaakt van het aantal werknemers dat er een beroep op deed. We gaan er uiteraard van uit dat de sociale partners de nodige CAO's zullen sluiten om het social-profitakkoord uitvoerbaar te houden.

Beantwoorden deze nieuwe stelsels nu meer dan vroeger aan de behoeften van de individuele werknemers? Er zijn ongetwijfeld een aantal positieve elementen. De bedragen van de diverse premies werden verhoogd. Dat maakt het voor meer mensen mogelijk om het tijdskrediet op te nemen. Bovendien werden de gronden waarop men aanspraak kan maken op deze aanmoedigingspremie uitgebreid. De lasten voor de werkgevers werden enigszins verlicht. Al die elementen tonen aan dat we van loopbaanonderbreking geëvolueerd zijn naar tijdskrediet.

Waarschijnlijk zullen deze voordelen ook meer mannen aanzetten tot het nemen van tijdskrediet. Vroeger werd vaak gezegd dat voor mannen, die vaak het hoofdinkomen inbrengen, de premies voor de loopbaanonderbreking veel te laag waren. De combinatie van verhoogde federale premies met Vlaamse premies zou allicht de financiële barrière die er voor mannen is, voor een deel moeten kunnen wegwerken.

Anderzijds moet niet alleen de werknemer, maar ook de werkgever de wil betonen om mannen het tijdskrediet te gunnen. Dit wordt inderdaad in sommige bedrijven aan het kaderpersoneel geweigerd. We hebben altijd voorgestaan dat het tijdskrediet een individueel recht zou worden van elke werknemer, zoals in het systeem met de rugzakjes in de social-profitsector. Bij de sociale partners zijn de geesten daar echter nog niet rijp voor. We moeten dus rekenen op de goodwill van de bedrijven en de werkgevers om het tijdskrediet toe te staan.

We hebben een kleine stap in de goede richting gezet. Ik had echter gehoopt dat de stap iets groter zou zijn, en dat het voor de gebruikers transparanter zou zijn.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Dat was ook onze hoop. De regeling is inderdaad nog niet transparant genoeg. Ook zou ik het geen stap voorwaarts noemen, zoals u doet. Soms heb ik de indruk dat we veeleer een stap achteruit zetten, of tenminste ter plaatse trapelen. Er kan alleen nog halftijds of voltijds krediet

worden genomen. Vroeger was een soepeler regeling mogelijk. Er zijn sterk beperkende voorwaarden inzake de tewerkstelling die iemand al gehad heeft, en er is een beperking tot een jaar.

Weinig sectoren hebben er al op ingeschreven. Bijvoorbeeld de bank- en verzekeringssector heeft nog geen CAO afgesloten. Dat is ook het geval voor de warenhuissector, waar veel mensen werken. Ik houd mijn hart vast voor de mogelijkheden die de werknemer nog zal hebben. Het moet weliswaar in overleg met werkgevers en werknemers gebeuren, en het moet realistisch zijn, maar nu hebben we behalve een naamsverandering niet veel positiefs.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Becq en door mevrouw De Martelaer werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over schuldbemiddeling

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over schuldbemiddeling.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, naar aanleiding van de beleidsnota van de minister en van de begrotingsbesprekingen hebben we het al uitgebreid gehad over schuldbemiddeling. Dit werd terecht als een belangrijke prioriteit naar voren geschoven.

Welzijnszorg heeft een heel actieprogramma opgezet omtrent schulden en begeleiding van mensen die veel schulden hebben of dat risico lopen. Dat wijst erop dat het thema leeft en dat het belangrijk

Becq

is dat de politieke overheid en de samenleving in haar geheel proberen de problemen op een concrete manier aan te pakken.

Bij schuldbemiddeling zijn zowel de Vlaamse als de federale overheid betrokken. Schuldbemiddeling en schuldaflossing zijn geregeld door de federale overheid, die inzake schuldbemiddeling echter ook uitdrukkelijk heeft verwezen naar de mogelijkheden van de door Vlaanderen erkende voorzieningen. Recent heeft de federale overheid omwille van de ernst van de problematiek besloten een financiële impuls te geven aan de OCMW's, die eveneens, naast de 26 centra voor algemeen welzijnswerk de opdracht van schuldbemiddeling op zich nemen.

De aanleiding tot deze vraag was de bedenking van de centra voor algemeen welzijnswerk en van mensen die in de marge daarvan werken, dat het belangrijk is dat mensen de keuze hebben tussen een schuldbemiddeling van het OCMW of van een centrum voor algemeen welzijnswerk. Daar zijn twee argumenten voor. Mensen die minder bemiddeld zijn, en daarom al op het OCMW een beroep doen, zijn daar bijgevolg financieel afhankelijk van. Het OCMW kent dan al hun gegevens. Als datzelfde OCMW voor hen ook een schuldbemiddeling op zich neemt, in hoeverre hebben ze dan nog de kans om onafhankelijk te zijn van het OCMW ?

Sommige mensen stellen zich ook vragen over de anonimiteit in de OCMW's. Ik heb destijds Centra voor Algemeen Welzijnswerk bezocht die aan schuldbemiddeling deden. Ik herinner me dat maatschappelijke werksters me vertelden dat ze mensen ontmoetten die veel meer verdienden dan zijzelf, maar niet met geld konden omspringen. Deze mensen zoeken ook anonimiteit. Deze anonimiteit kan hen door een dienst van het OCMW niet op dezelfde manier worden gegarandeerd. Er zijn dus twee punten waar keuzevrijheid noodzakelijk is. Als de federale overheid financiële middelen naar de OCMW's wil doorsluizen, maar niet in dezelfde mate naar de Centra voor Algemeen Welzijnswerk, ontstaat er toch een vorm van ongelijkheid. Men zei me dat ervoor zou worden gezorgd dat de OCMW's met de centra kunnen samenwerken en dat er financiële middelen worden doorgeschoven. Hier bestaat wel geen duidelijkheid, noch zekerheid over.

Hierover werd op federaal niveau geïnterpelleerd en werden vragen gesteld. Op dit niveau is evenmin duidelijkheid over de middelen die de centra

voor hun concrete werking zouden krijgen. De gemeenschappen zouden ermee akkoord gaan dat het federale niveau de OCMW's geld geeft om de taak van schuldbemiddeling op zich te nemen.

Mevrouw de minister, hoe neemt u de verdediging op u om de taak van deze centra op het vlak van schuldbemiddeling te garanderen ? Deze centra hebben cliënten die om die bemiddeling vragen. In hoeverre erkent u de nood aan dienstverlening op het vlak van schuldbemiddeling via de Centra voor Algemeen Welzijnswerk ? Hoe ziet u de financiering van deze diensten in deze centra ? Werden hierover sluitende afspraken met de federale overheid gemaakt, of voorziet u hiervoor in een extra inbreng vanuit de Vlaamse overheid ?

Op welke manier ziet u de afspraken evolueren tussen OCMW's en Centra voor Algemeen Welzijnswerk ? Ik vind niet dat ze allebei op dezelfde manier moeten werken. Er moeten wel sluitende afspraken worden gemaakt, waarbij de keuzemogelijkheid voor de cliënten wordt gewaarborgd. Is er een Vlaams uitgestippeld preventief beleid inzake informatie en sensibilisering over omgaan met geld en agressieve reclame ? Daar ligt immers een fundamenteel probleem. De overstelping van de reclame en de vanzelfsprekendheid om alles te bezitten, zoals computers of dvd-spelers is overweldigend. Iemand die voldoende middelen heeft om al deze dingen aan te schaffen heeft er minder moeite mee om niet te kopen dan iemand die geen geld heeft. De politieke wereld heeft de verantwoordelijkheid om de agressiviteit van het consumptiedenken wat tegen te gaan. Ik wil hier toch op aandringen.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wens me voor een deel bij de vraag van mevrouw Becq aan te sluiten. De federale overheid heeft er blijkbaar voor gekozen middelen naar de OCMW's over te hevelen. Het gaat om een 600 miljoen frank. Dit bedrag kan voor schuldbemiddeling worden ingezet. Dit is een goede zaak. De schuldbemiddeling wordt aan Vlaamse erkenningsvoorwaarden verbonden. Bovendien wordt de mogelijkheid ingebouwd om met de privé-schuldbemiddelingsdiensten samen te werken. We kunnen ons over dit algemeen kader en de financiële middelen verheugen.

Ik vraag me wel af of de OCMW's geneigd zullen zijn om samenwerkingscontracten af te sluiten. Ik ben er niet zo zeker van. Als de privé-schuldbemid-

Van Den Heuvel

delingsdiensten afhankelijk zijn van de bereidheid van de OCMW's om met hen contracten af te sluiten, dan kunnen ze niet terugvallen op financiële zekerheid.

Is er voldoende garantie voor de privé-schuldbemiddelingsdiensten? Ze worden wel erkend door een decreet dat echter niet voorziet in financiële middelen. Dit is geen goede zaak, omdat de keuzemogelijkheid voor wie nood heeft aan bemiddeling moet worden gegarandeerd. Als men alleen bij de OCMW's terecht kan voor schuldbemiddeling, komt men soms in de situatie terecht dat het OCMW zowel eiser als bemiddelaar of begeleider wordt. Dat is niet altijd een goede zaak. Kansarme groepen moeten een keuzevrijheid inzake begeleiding bij schuldafbouw kunnen behouden.

Hoe kunnen de privé-schuldbemiddelingsdiensten enige zekerheid over de financiering van hun werking bekomen? Welk belang hecht u aan deze keuzevrijheid?

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit me gedeeltelijk aan bij de vraag van mevrouw Becq. Ik wens eveneens te wijzen op het soort cliënteel dat de OCMW's over de vloer kregen vooraleer zij als schuldbemiddelingsdienst werden erkend. Ze waren toen werkzaam op het vlak van budgetbeheer. Dit veronderstelt een vertrouwensrelatie. Het brengt een ander soort cliënteel mee dan het cliënteel dat men over de vloer krijgt in het kader van schuldbemiddeling. De OCMW's worden wettelijk verplicht om over deze materie een jurist in dienst te nemen of een overeenkomst te sluiten. Het zou echter goed zijn indien de OCMW's steun kregen om dit goed aan te pakken. Er zouden goede afspraken moeten worden gemaakt tussen de OCMW's en de Centra voor Algemeen Welzijnswerk. Keuzevrijheid is van belang, maar voor OCMW's is het niet evident om als erkende schuldbemiddelingsdienst te functioneren of om er een uit te bouwen.

Aan het preventief beleid moet verder worden gewerkt om geldverspilling en agressieve vormen van reclame aan banden te leggen. Er werden al vele initiatieven genomen, gericht aan mensen die nood hebben aan budgetbeheer, door basiseducatie en open school. Rond schuldbemiddeling, waar het over veel grotere bedragen gaat, zouden ook initiatieven kunnen worden genomen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : De Centra voor Algemeen Welzijnswerk spreiden hun activiteiten uit over meer dan één gemeente. Voor afspraken met de OCMW's kan dit problemen opleveren. Het zal de onzekerheid voor hen groter maken. Het personeel dat zich over deze problematiek buigt, zou een specifieke opleiding moeten krijgen. Er is door de Vlaamse overheid in middelen voorzien. Staan deze middelen ook open voor de CAW's? We praten hier over het federale initiatief, maar in feite was dit een van de kernpunten van het Vlaams Actieplan Armoede. We verwachten dus een Vlaamse tegenhanger. Het federale niveau kan zich immers alleen maar tot de OCMW's richten.

Kunnen de CAW's die zulke bijzondere diensten voor schuldbemiddeling hebben, niet worden betaald? Nu bestaat die extra betoelaging al voor de diensten justitieel welzijnswerk of slachtofferhulp. Er zou een beleidsgericht onderzoek bij het HIVA aan de gang zijn dat begin december afloopt. Daar zou een profielanalyse van het cliënteel worden gemaakt en zou het functioneren van de verschillende diensten worden geanalyseerd. Zijn er al resultaten voorhanden? Het is belangrijk deze discussie ten gronde te voeren.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, we moeten de zaken in het juiste kader plaatsen.

De schuldbemiddeling is inderdaad de opvolger van het budgetbeheer. Het heeft te maken met het leren beheren van een budget, maar ook met het interveniëren in de schulden die iemand heeft opgebouwd. Hier is een specifieke competentie nodig, gaande van kennis van de contractenleer tot het voeren van onderhandelingen. De OCMW's zullen hiervoor juristen moeten aantrekken. Het is een gespecialiseerde materie. De competentie is dus een belangrijk aspect. De keuzevrijheid die hier wordt aangehaald, heeft betrekking op de brief die het Steunpunt Algemeen Welzijn me toestuurde en die u reeds hebt kunnen inkijken.

Schuldbemiddeling vereist een speciale techniek. Mijn voorganger heeft een decreet over schuldbemiddeling opgesteld en heeft daar de twee sporen open gelaten. Schuldbemiddeling was in de eerste plaats een opdracht voor de OCMW's. Toen is gesteld dat ook de CAW's aan schuldbemiddeling moesten doen. Op dit moment zijn er 208 erkende instellingen die aan schuldbemiddeling doen, namelijk 185 OCMW's en 83 CAW's. Uitgaan van de keuzevrijheid is bijgevolg een onhaalbare kaart.

Vogels

Aan iedereen in Vlaanderen deze vrijheid geven is niet alleen niet wenselijk, maar onhaalbaar en onbetaalbaar. De bekwaamheid en de vorming van degenen die aan schuldbemiddeling doen daarentegen, staan voorop.

Er zijn geen klachten over het feit dat OCMW's de anonimiteit niet zouden respecteren. Er bestaan zeker voldoende huishoudelijke reglementen die dit garanderen. Het Sociaal Huis tracht het beeld te verzachten van de sukkelaar die naar het OCMW moet. Het OCMW wordt voor elke inwoner van een gemeente operationeel gemaakt. Voor sommige OCMW's van kleinere gemeenten is het onhoudbaar de knowhow van schuldbemiddeling te bekostigen. Nu reeds hebben sommige OCMW's afspraken met erkende CAW's om de dienst schuldbemiddeling op zich te nemen. In het Kortrijkse heeft het welzijnsoverleg tussen verschillende kleine OCMW's en de CAW's bemiddeld en nemen deze laatste de schuldbemiddeling op zich. Het is dus wel degelijk mogelijk.

Financiële ondersteuning is mogelijk in het kader van het federale Energiefonds, waar zowel geld voor rationeel energieverbruik als voor een sociaal energiebeleid voorhanden was. De bedoeling was deze gelden naar de gemeenschappen over te hevelen. Geleerde juristen hebben toen echter aangevoerd dat dit via de wet op de staatshervorming niet mogelijk is. Na lange discussies in de interministeriële conferentie Armoedebesteding zouden de gelden uiteindelijk aan schuldbemiddeling worden besteed en dus aan de OCMW's worden toegewezen, want zoals mevrouw Van Cleuvenbergen terecht stelt, kunnen deze gelden vanuit het federale niveau alleen aan OCMW's worden toegewezen.

We kunnen er wel voor zorgen dat de gelden verbonden worden aan erkenningen die door Vlaanderen worden afgeleverd. Er is ook een bepaling dat de gelden kunnen worden gebruikt door CAW's die de taak van schuldbemiddeling van de OCMW's overnemen. Dit gebeurt bijvoorbeeld reeds in de regio's Aalst en Kortrijk. Op termijn is het de bedoeling om dergelijke samenwerkingsverbanden verder te promoten in het kader van het Sociaal Huis en het decreet Lokaal Sociaal Beleid. Het vooroordeel als zouden de OCMW's onder geen beding bereid zijn om middelen af te staan, is dus niet correct. Een aantal OCMW's hebben er zelfs belang bij. Vermits we ervoor hebben gezorgd

dat de federale middelen alleen aan erkende diensten worden gegeven, kan een erkende CAW deze middelen via het OCMW krijgen.

Ik vat samen. De keuzevrijheid is op dit ogenblik geen goed argument. Het is belangrijker dat we de knowhow over schuldbemiddeling verder blijven uitbouwen en er via goede samenwerkingsverbanden voor zorgen dat de CAW's zich hierover kunnen ontfemen. Schuldbemiddeling is een klein onderdeel van het ruimere programma waaraan de interministeriële conferentie werkt. Minister Picqué werkt erg hard aan de uitbouw van een centrale voor positief krediet, met lijsten van mensen die uitstaande leningen hebben. Men zegt me dat de onderhandelingen met de kredietinstellingen goed verlopen.

In het kader van het programma van de interministeriële conferentie heeft Vlaanderen zich ertoe verbonden een campagne over jongeren en krediet te financieren. Jongeren kunnen vanaf hun zestiende al aankopen op krediet doen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : We zijn allemaal voorstander van voldoende kwaliteit. Het is niet altijd zo dat OCMW's de privacy schenden, maar de vrees bestaat wel. Men vreest misschien niet zozeer dat het aan de grote klok wordt gehangen, maar wel dat meerdere personen binnen het OCMW het zullen weten. Men denkt dat de anonimiteit beter gewaarborgd kan worden als dat allemaal wat meer op een afstand wordt behandeld.

Het belangrijkste punt is dat ik merk dat u slechts één signaal geeft. Het federale niveau wil iets doen aan het probleem en maakt daarvoor middelen vrij. Op Vlaams niveau gebeurt dat niet, en dat is jammer. Ik hoop dat dit wordt opgelost.

Minister Mieke Vogels : De middelen moesten normalerwijze worden overgeheveld naar Vlaanderen. Dat kan niet. Daarom hebben we met de drie overheden afgesproken om de federale middelen aan schuldbemiddeling te besteden.

Mevrouw Sonja Becq : U moet dan wel de nodige zekerheid kunnen bieden, zo niet moet u de CAW's zeggen dat niet meer te doen. Sluitende afspraken zijn nodig.

Minister Mieke Vogels : Ik heb u gezegd dat de gelden worden uitbetaald aan de CAW's. Het wetsontwerp ligt ter bespreking in het federaal parlement. Ik heb onze mensen opgedragen dat op de voet te volgen. Het gaat om een specifieke bepaling voor Vlaanderen, want in Wallonië zijn enkel de OCMW's erkend.

Mevrouw Sonja Becq : De OCMW's zullen zelf beslissen of ze al dan niet meedoen.

Minister Mieke Vogels : Dat is zo.

Mevrouw Sonja Becq : De CAW's houden zich daar ook mee bezig. Dikwijls vangen ze erg moeilijke gevallen op, en helpen ze zo de OCMW's. Dat is echter geen garantie.

De voorzitter : We blijven dat op de voet volgen.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.40 uur.*
